

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน นับเป็นปัญหาที่สำคัญมาก ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากอดีตจนถึงปัจจุบันมีอยู่หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาป่าไม้ที่ถูกบุกรุกและทำลายเป็นจำนวนมาก ความแห้งแล้ง น้ำเน่าเสีย สารพิษ และกากของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม การจราจรติดขัด การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ รวมทั้งปัญหาเรื่องผลกระทบจากการพัฒนาโรงไฟฟ้า

ปัจจุบัน การผลิตไฟฟ้ามาจากแหล่งพลังงานที่สำคัญ 2 แหล่ง คือ ถ่านหินและพลังน้ำ ซึ่งมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาก และถูกคัดค้านจากประชาชนฝ่ายต่างๆ เพิ่มขึ้นทุกวัน ตัวอย่างสำคัญในเรื่องโรงไฟฟ้าพลังความร้อนจากถ่านหิน ได้แก่ กรณีแม่เมาะ ส่วนกรณีโรงไฟฟ้าพลังน้ำ ได้แก่ เขื่อนปากมูล

กรณีมลพิษที่แม่เมาะ จังหวัดลำปาง เกิดจากการแพร่กระจายของก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ จากโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยลิกไนต์ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ปี 2533 แต่ได้ปรากฏผลลูกลามจนเป็นกรณีขัดแย้ง ในช่วงเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน 2535 อุบัติเหตุจากมลพิษครั้งนี้เป็นผลให้ประชาชนที่อยู่อาศัยรอบโรงไฟฟ้าได้รับผลกระทบอย่างหนัก ไม่เพียงแต่การเจ็บป่วยทางร่างกายและความเสียหายทางทรัพย์สินที่ปรากฏให้เห็นเท่านั้น แต่เหตุการณ์ดังกล่าว ได้ทำให้ประชาชนไม่พอใจและรวมตัวกันเพื่อต่อต้านการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ในฐานะผู้ดำเนินการโรงไฟฟ้าแม่เมาะ

เหตุการณ์ที่ถือว่ารุนแรงและส่งผลกระทบอย่างมหาศาลเกิดขึ้นในเดือนตุลาคม 2535 ดังนี้

เหตุการณ์ครั้งที่ 1 วันที่ 3 ตุลาคม 2535 ชาวบ้านสบป่าตอได้รายงานแก่สาธารณสุขประจำตำบลว่า ระหว่างเวลา 05.00 น.จนถึงช่วงสายของอีกวัน ชาวบ้านมีอาการไอ เจ็บคอ บางรายวิงเวียนศีรษะ เจ็บหน้าอก คลื่นไส้ อาเจียน และในช่วงกลางวันพบว่าพืชหลายชนิดโดยเฉพาะต้นกระถินณรงค์ ยูคาลิปตัส มีใบเหี่ยวเฉา และบางส่วนมีลักษณะไหม้ เหตุการณ์ครั้งนี้มีชาวบ้านมารักษาตัวที่โรงพยาบาลแม่เมาะจำนวน 71 ราย

เหตุการณ์ครั้งที่ 2 วันที่ 20 ตุลาคม 2535 ระหว่างเวลา 10.00 -14.00 น. ชาวบ้านต้องเผชิญกับฝุ่นซีเมนต์ โดยตรวจพบค่าก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ที่เจือปนในอากาศสูงถึง 2,122.9 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งสูงเป็น 76 เท่าของค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ไม่เกิน 300 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เท่านั้น เหตุการณ์ครั้งนี้ มีผู้ป่วยฉับพลัน 217 ราย ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เป็นเด็กเล็กและคนชรา

รวมจำนวนผู้ป่วยตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ คือ 3-22 ตุลาคม 2535 ได้กว่า 1,000 ราย

ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ที่ปล่อยออกมาจากโรงไฟฟ้าเมื่อรวมตัวกับความชื้นของอากาศจะทำให้ก๊าซมีฤทธิ์เป็นกรดซัลฟูริก หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า กรดกำมะถัน มีผลทำให้เกิดความระคายเคืองต่อระบบทาง

เดินหายใจ ส่งผลเสียต่อพืช สัตว์ และสิ่งก่อสร้าง ซึ่งจะมีระดับความรุนแรงแค่นั้นขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของก๊าซ

งานศึกษาวิจัยเรื่องมลพิษทางอากาศและโรคระบบทางเดินหายใจในเด็กนักเรียนอายุ 10-15 ปี ของอำเภอแม่เมาะ และอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พ.ศ. 2534-2535 ศึกษาโดยนายแพทย์ชนพดล สมบูรณ์และคณะ ได้ข้อสรุปว่า เด็กที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอแม่เมาะมีโอกาสเสี่ยงต่อการมีอาการของโรคระบบทางเดินหายใจมากกว่าเด็กในอำเภอแจ้ห่มถึง 3 เท่า

ข้อมูลนี้สอดคล้องกับรายงานของโรงพยาบาลแม่เมาะ ที่วิเคราะห์อัตราการป่วยโรคทางเดินหายใจของประชาชนในเขตอำเภอแม่เมาะ ซึ่งสำรวจเมื่อปี 2532-2533 โดยแยกตามกลุ่มอายุ พบว่ากลุ่มที่ป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจมากที่สุด คือ เด็กเล็กอายุ 0-4 ปี และเด็กวัย 5-14 ปี เนื่องจากสภาพร่างกายมีความต้านทานสารพิษต่ำ นอกจากนี้ วัยแรงงานกลุ่มอายุ 15-44 ปี ก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีอัตราป่วยสูงเช่นกัน เนื่องจากลักษณะการทำงานของกลุ่มวัยแรงงานนี้ มักเป็นการทำงานรับจ้างการไฟฟ้าฝ่ายผลิตหรือบริษัทเอกชนต่างๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นการทำงานที่เกี่ยวข้องอยู่กับถ่านหิน ผุ่น มลพิษ

ไม่เพียงแต่การสะสมของก๊าซพิษเท่านั้น แต่ยังมีรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2532) ระบุว่า ชาวแม่เมาะได้รับฝุ่นละอองเกินกว่ามาตรฐานมาตั้งแต่ปี 2526 เนื่องจากการเพิ่มกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าอย่างต่อเนื่องทุกปี ค่ามาตรฐานกำหนดไว้ 330 มคก./ลบ.ม. แต่ฤดูหนาววัดได้โดยเฉลี่ย 2,000 มคก./ลบ.ม. ใน 1 วัน เพราะสภาพอากาศปิด ฝุ่นควันและสารพิษจึงลอยปกคลุมอยู่ในบริเวณได้นานกว่า ซึ่งฝุ่นจากเหมืองนี้อาจเข้าสู่ระบบหายใจของคนได้สูงถึงร้อยละ 75

จากกรณีที่ประชาชนซึ่งอยู่ในเขตรอบโรงไฟฟ้าและเหมืองถ่านลิกไนต์ ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ ทั้งด้านสุขภาพอนามัย ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการใช้น้ำฝนเพื่อบริโภค จึงได้นำไปสู่การเคลื่อนไหวของกลุ่มองค์กรอนุรักษ์ สื่อมวลชน และนำข้อมูลข่าวสารมาเผยแพร่ และกรรมาธิการนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาในการประชุมสภา และมีการอภิปรายถกเถียงกันอย่างกว้างขวาง ในที่สุด กพผ. ยินยอมชดเชยค่าเสียหายให้แก่ประชาชนเป็นเงิน 3.6 ล้านบาทเศษ สำหรับคนที่เจ็บป่วย สัตว์ที่เจ็บป่วยและตาย และสำหรับพืชผลและต้นไม้ที่เสียหายไป (การสัมมนา การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย : 2536)

โรงไฟฟ้าแม่เมาะ เป็นตัวอย่างของการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าที่ได้รับการต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของประชาชนในพื้นที่ และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 จนถึงปัจจุบัน กพผ. ต้องเผชิญกับการประท้วงจากประชาชนในพื้นที่โครงการในหลายกรณี จากกรณีแม่เมาะได้ลุกลามไปยังกรณีอื่นๆ เช่น เขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำปากมูล แก่งกรุง สะบ้าย้อย ซึ่งเตรียมจะเป็นโรงไฟฟ้าพลังความร้อนจากถ่านหินอีกแห่งหนึ่งในภาคใต้

ในขณะที่การพัฒนาโรงไฟฟ้าต่างๆ ของกพผ. ได้รับการต่อต้านจากประชาชนในชุมชน และกลุ่มองค์กรเพื่อการอนุรักษ์ในแง่การสร้างให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ความต้องการกระแสไฟ

ฟ้าได้เพิ่มมากขึ้นตามความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากไฟฟ้าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ

ความต้องการไฟฟ้าและกำลังผลิตสำรอง

พ.ศ.	ความต้องการไฟฟ้าสูงสุด (เมกะวัตต์)	กำลังผลิตสำรองเฉลี่ย (ร้อยละ)
2535	8,877	18.5
2536	9,839	24.2
2537	11,064	19.1
2538	12,268	16.1
2539	13,311	17.1

ที่มา : การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

กฟผ. ซึ่งมีหน้าที่จัดหาไฟฟ้าให้เพียงพอ มีคุณภาพ และมีระบบไฟฟ้าที่มั่นคง เพื่อให้ทุกส่วนของสังคมได้รับความสะดวกสบายจากไฟฟ้า ในการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าใหม่ กฟผ. ต้องแบกรับภาระในการหาแหล่งเงินทุนจำนวนมาก เพื่อนำมาใช้พัฒนาโรงไฟฟ้าให้สอดคล้องกับความต้องการที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจะตกเฉลี่ยปีละ 50,000 ล้านบาท ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 7 และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 8 จนรัฐบาลไม่สามารถจัดหาแหล่งเงินกู้มาสมทบการลงทุนให้เพียงพอได้

นอกจากนี้ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 6 รัฐบาลต้องการให้หน่วยงานของรัฐบริหารงานและดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงมีนโยบายให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการเข้ามาช่วยขยายการลงทุน (วุฒิชัย สิทธิปรีดานันท์ : 2535) โดยออกประกาศการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตอิสระ (Independent Power Producer - IPP) ที่เปิดกว้างทั้งในเรื่องสถานที่ก่อสร้าง เทคโนโลยีที่ใช้ รวมถึงเรื่องเชื้อเพลิงด้วย

หลังจากที่ กฟผ. ออกเอกสารเชิญชวนให้เอกชนเข้ามายื่นเสนอโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าในโครงการผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2537 และได้ประกาศรายชื่อผู้ที่ชนะการประมูลให้ก่อสร้างโรงไฟฟ้า ในโครงการผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระดังนี้

รายชื่อบริษัทเอกชนที่ผ่านการคัดเลือกในโครงการ IPP

โครงการ	กำลังการผลิต (เมกะวัตต์)	สถานที่ก่อสร้าง	เชื้อเพลิง	วันกำหนด จ่ายไฟ
ระยะที่ 1 (2539-2543)				
1. Independent Power (Thailand) Company	700	ชลบุรี	ก๊าซธรรมชาติ	2541
2. Tri Energy Company Limited	700	ราชบุรี	ก๊าซธรรมชาติ	2543
3. Bangkok Energy System B Limited	326	ราชบุรี	ก๊าซธรรมชาติ	2542
ระยะที่ 2 (2544-2546)				
1. Union Power Development Limited	1,400	ประจวบฯ	ถ่านหิน	2544
2. BW II Power Company Limited	673	ชลบุรี	ก๊าซธรรมชาติ	2544
3. Gulf Power Generation Company Limited	700	ประจวบฯ	ถ่านหิน	2544
4. BLC Power Limited	1,341	ระยอง	ถ่านหิน	2544

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

จากรายชื่อบริษัทเอกชนที่ผ่านการคัดเลือกจาก กฟผ. จำนวนทั้งสิ้น 7 ราย จะเห็นว่าในระยะที่ 1 นั้น ทุกโครงการต่างใช้ก๊าซธรรมชาติ ซึ่งถือกันว่าเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้าที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับเชื้อเพลิงชนิดอื่นๆ โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับถ่านหิน ซึ่งโครงการระยะที่ 2 นั้น 3 ใน 4 ของโรงไฟฟ้าที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกจาก กฟผ. ล้วนแต่ใช้ถ่านหินด้วยกันทั้งสิ้น

โรงไฟฟ้าที่ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงได้แก่

1. โครงการของ Union Power Development Limited กำลังการผลิต 1,400 เมกะวัตต์ ตั้งอยู่ที่ จ. ประจวบคีรีขันธ์
2. โครงการ Gulf Power Generation Company Limited กำลังการผลิต 700 เมกะวัตต์ ตั้งอยู่ที่ จ. ประจวบคีรีขันธ์
3. โครงการของ BLC Power Limited กำลังการผลิต 1,341 เมกะวัตต์ ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

Gulf Power Generation Company Limited เกิดจากการร่วมทุนของ Gulf Electric Company Limited ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของบริษัท ลานนาลิกไนต์ จำกัด (มหาชน) และ MEC International B.V. เป็นบริษัทหนึ่งที่เสนอโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อน ขนาดกำลังการผลิต 700 เมกะวัตต์โดยใช้

ด้านหินจากอินโดนีเซียเป็นเชื้อเพลิง ตั้งอยู่ที่ ตำบลบ่อนอก อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้ชื่อโครงการว่า โครงการโรงไฟฟ้าบ่อนอก โดยมีกำหนดแล้วเสร็จ และสามารถจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบของกฟผ. ตั้งแต่ วันที่ 1 เม.ย. 2544 อายุสัญญา 25 ปี มีอัตราค่าไฟฟ้าเฉลี่ยต่อหน่วย 1,3782 บาทต่อกิโลวัตต์ชั่วโมง (กฎ จักร 3 ธ.ค. 39)

จากกรณีของโรงไฟฟ้าแม่เมาะที่ใช้ถ่านหินและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่เห็น ได้ชัดเจนคือ ผลกระทบทางด้านอากาศเป็นพิษและฝุ่นละออง รวมถึงการส่งผลกระทบต่อในด้านอื่นๆ ด้วย เช่น ก่อให้เกิดชุมชนเมืองขึ้น ทำให้การจราจรเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดเสียง และฝุ่นเพิ่มมากขึ้นด้วย ในขณะที่เดียวกัน โรงไฟฟ้าก็ทำให้คุณภาพชีวิตในแง่เศรษฐกิจดีขึ้น เช่น มีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้มีโอกาสทางการศึกษาที่สูงขึ้นด้วย ส่งผลถึงการพัฒนาด้านตนเองในด้านต่างๆ เช่น สภาพความเป็นอยู่ และความสนใจในสิทธิ ขึ้นพื้นฐานมากขึ้น ได้แก่ การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

สำหรับกรณีของโรงไฟฟ้าแม่เมาะที่ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงนั้น ที่เห็นเด่นชัดคือผลกระทบจาก อากาศเป็นพิษ ทำให้ภาพลักษณ์ของโรงไฟฟ้าที่ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงในสายตาของประชาชนอาจจะไม่ค่อย ดีนัก

ดังนั้น เมื่อมีโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าที่ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงโดยผู้ผลิตเอกชนขึ้น จึงมีการคัดค้านจากประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากเกรงว่าจะเกิดเหตุการณ์เช่นเดียวกับโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จึงควรมีการศึกษาการเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม และการยอมรับของประชาชนที่อยู่บริเวณโรงไฟฟ้าบ่อนอก เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ในด้านการวางแผนงานประชาสัมพันธ์และวางแผนการดำเนินงานของโรงไฟฟ้าให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนต่อไป เนื่องจากการดำเนินงานโรงไฟฟ้าจะต้องใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมาก และมีการร่วมทุนกับต่างชาติ ประกอบกับไฟฟ้าเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ หากโครงการถูกคัดค้านย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศชาติโดยรวมทั้งด้านเศรษฐกิจ และภาพลักษณ์ของประเทศ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรงไฟฟ้าถ่านหินของประชาชนที่อยู่บริเวณโรงไฟฟ้าบ่อนอก
2. เพื่อศึกษาการรับรู้ผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมจากโรงไฟฟ้าถ่านหินของประชาชนที่อยู่บริเวณโรงไฟฟ้าบ่อนอก
3. เพื่อศึกษาการยอมรับโรงไฟฟ้าบ่อนอกของประชาชนที่อยู่บริเวณโรงไฟฟ้าบ่อนอก

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน มีการรับรู้ผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม จากโรงไฟฟ้าถ่านหินแตกต่างกัน
2. ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน มีการยอมรับโรงไฟฟ้าบ่อนอกแตกต่างกัน
3. การรับรู้ผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมจากโรงไฟฟ้าถ่านหิน มีความสัมพันธ์กับการยอมรับโรงไฟฟ้าบ่อนอก

นิยามศัพท์

1. การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง การเปิดรับสื่อมวลชน และการเข้าถึงสื่อบุคคล
2. การเปิดรับสื่อมวลชน หมายถึง ความบ่อยครั้งในการรับข่าวสารจากการอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ดูโทรทัศน์ หรือฟังวิทยุ
3. การเข้าถึงสื่อบุคคล หมายถึง ความบ่อยครั้งในการสนทนา พูดคุย หรือติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่างๆ
4. การรับรู้ หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ เช่น รู้สึกดีใจ เสียใจ ตื่นเต้น รัก เกลียด หรือชื่นชม ผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม
5. คุณภาพชีวิต หมายถึง ระดับของการมีชีวิตที่ดี มีความสุข ความพึงพอใจในชีวิต เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ และการดำเนินชีวิตของปัจเจกชนในสังคม
6. สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า ดิน น้ำ อากาศ ฯลฯ
7. มลพิษทางอากาศ หมายถึง สภาวะอากาศธรรมชาติที่มีสิ่งเจือปนเป็นปริมาณมากจนถึงระดับที่จะเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต ในการวิจัยนี้ มลพิษทางอากาศ หมายถึง สภาวะอากาศที่มีฝุ่นละอองและก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์
8. ประชาชนที่อยู่บริเวณโรงไฟฟ้าบ่อนอก หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี อาศัยอยู่ในครัวเรือน พื้นที่บ่อนอกและ ต.อ่าวน้อย อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีระยะเวลาที่อยู่อาศัยไม่น้อยกว่า 1 ปี
9. โรงไฟฟ้าบ่อนอก หมายถึง โรงไฟฟ้าของบริษัท Gulf Power Generation จำกัด จะก่อสร้างที่ ต.บ่อนอก อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์ ใช้ถ่านหินซับบิทูมินัสเป็นเชื้อเพลิง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อภาคเอกชนในการนำไปใช้วางแผนประชาสัมพันธ์โรงไฟฟ้า เพื่อให้การดำเนินงานเป็นที่ยอมรับของประชาชน
2. ผลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ในการเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับภาคเอกชน ในการปรับปรุงการดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เป็นการป้องกันความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย